

Referat af møde i arbejdsgruppen ved Søgård Mose Tirsdag den 9. juni 2021

Til stede: Ole, Birgit, Egon, Viggo, Martin og Helle samt Hanne og Emilie (ENS) fra sekretariatet.

Besigtigelsen startede på de tidligere landbrugsjorde i øst med efterfølgende gåtur til egehøjen. Årets møde blev vanen tro afholdt i fugletårnet. Hanne fra sekretariatet deltog også på mødet, b.la. for at informere om den igangværende opkøbskampagne.

Noter fra besigtigelsen

Reolpløjningen er vellykket, og modsat sidste års højstauder ligger jordene nu relativt golde hen med få spredte lavere vækster. Vi fandt tranespor på markerne, der formentlig stammer fra det tranepar, der har ynglet i mosen. Plantedæket er reetableret på de vestlige arealer efter sidste års overgræsning, og lyngen responderer fint. Birkevæksten er tydeligvis i fremgang på mosefladen med undtagelse af de arealer, hvor arbejdsgruppen fik ryddet sidste år.

Ørnebregnen er kun i meget begrænset omfang ved egehøjen, men blev observeret i kikkerten på mosefladen. Det skal vi have gjort noget ved.

Egetræerne ved tårnet skærmer for udsynet nordpå. ENS finder en plan for, hvad vi skal gøre med disse.

1/ Siden sidst

Nyt fra sekretariatet:

Fugleværnsfonden opfører nyt tårn på Nyord Enge. Såfremt myndighedsbehandlingen går igennem, forventer vi, at tårnet står klart i november 2021. Tårnet forventes at have et øget platformsareal på ca. 6 m² for at understøtte det stigende antal af naturturister, der besøger området. Tårnet er designet af Tobias Jacobsen, som i de seneste år også har designet tårnene ved både Gulstav Mose og Ravnstrup Sø.

Fugleværnsfonden har fået fuglebeviser, som kan gives i værtindegave, fødselsdagsgaver mm. eller bare til at hænge op på væggen. For hvert fuglebevis, støtter du Fugleværnsfonden med 250 kr. (plus porto).

Pengene går ubeskåret til fuglesagen, da tegningerne er doneret af Carl Christian Tofte og trykket doneret af STEP PRINT POWER. Man kan pt. vælge mellem motiverne rødrygget tornskade, rødhals og havterne, se mere på www.fuglevaernsfonden.dk/oekonomisk-stoette/fuglebeviser.

ENS forventer, at kvæget kommer på i løbet af 14 dage. Når der er græsset ned, lukkes dyrene fra igen, og senafgræsser siden arealet igen i sensommeren. Hjælp gerne med at holde øje. Hvis der er barjordspletter er der overgræsset, men vi vil også gerne sikre, at kvæget tager både brombær og birkeskud, så der må gerne græsses godt ned.

Nyt fra arbejdsgruppen:

Se desuden skema sidst i referatet for udførte opgaver.

Martin har sat liv i Søgård Moses Facebookside, en underside til Fugleværnsfondens Facebook. Alle opfordres til at blive medlem, og bidrag gerne med indslag. Det kan være alt fra observationer fra mosen til "begivenheder" for kommende arbejdsdage eller andet, der måtte være relevant for interesserede ved Søgård Mose.

ENS har bemærket den store indsats med rydninger på mosefladen i 2020. VIRKELIG godt gået – I er for vilde. En særlig tak til Martin, der har lagt mange ekstra arbejdsdage i mosen, for at få styr på rydningerne og få fjernet afklippet fra mosefladen. Det gør en kæmpe forskel at få fjernet næringsstofferne fra mosefladen.

Foruden de vanlige arbejdsopgaver har gruppen haft flere arbejdsdage i forbindelse med naturgenopretningsprojektet på landbrugsjordene i øst samt med hegngennemgang. Viggo har desuden fået sat skilte op ved både insekthotel samt de manglende piktogrammer - tak for det.

2/ Indsamling med Sebastian Klein

Fugleværnsfonden samler ind til opkøb ved Søgård Mose med Sebastian Klein, som i år er Fugleværnsfondens profil. Det er kun anden gang i fondens historie at vi samler ind til konkret opkøb. Dengang "fyldte vi rørdrummen", og denne gang "fyldes tranen". Der er kommet et betalingsmodul på hjemmesiden hvor man kan støtte, der er videoer om kampagnen på Facebook, annoncer i Fugle og Natur og det forventes at der kommer et Fuglebevis målrettet kampagnen.

Hanne fremviste flyers for kampagnen som p.t. er i trykken. Nogen af disse sendes til arbejdsgruppen, så de kan deles ud til arrangementer eller personer, som kunne være interesserede i at støtte. Arbejdsgruppen må desuden meget gerne dele indsamlingsvideoen på Facebook og generelt sprede budskabet om kampagnen. Såfremt gruppen har forslag til lokale firmaer, der kan kontaktes med henblik på at støtte, hører vi det gerne.

3/ Status for udvidelser

FVF har haft kontakt til samtlige ejere af mosematrikler i Søgård Ejerlaug. Såfremt ejerne også har matrikler i den sydlige del af mosen, er FVF også interesseret i at erhverve disse. Der har generelt været positive tilkendegivelser fra ejerne for at FVF enten kan opkøbe eller at forvalte arealerne.

ENS fremviser kort, der giver et overblik over status p.t.

4/ Møde med lodsejere den 10. juni

ENS fremviste program for dagen. Der er tilmeldt 8 personer på hver af de to møder. ENS og Martin Iversen står for alt snak med lodsejerne vedr. salg/forvaltning. Arbejdsgruppens rolle er dels at hjælpe med det praktiske på dagen, dels (og nok endnu vigtigere) at være der som ambassadører for FVF og løst fortælle om flora, fauna og det arbejde, der udføres i forbindelse med forvaltningen af mosen.

Gruppen aftalte at mødes på samkørselspladsen og køre til mosen samlet, for at undgå trængsel på p-pladsen på dagen. Efterfølgende kan jeg kun sige TAK for jeres store indsats!

5/ Reparation af fugletårnet

FVF har fået penge til mindre reovering af fugletårn.

ENS havde den 10. juni møde med Søgård Byg vedr. reoveringen samt for gennemgang, for at vurdere den generelle stand af tårnet. Tårnet er generelt i god stand. Alle fundamenter har det godt, og tårnet er vel bygget og gennemventileret, hvilket begrænser råd. Der forventes ingen større renovation i de kommende år. Trappen til tårnet udskiftes, da den ene vange er mør, og den anden har begyndende råd. Desuden skiftes rådne brædder på gangbroen op til tårnet, og rækværket spændes op. Arbejdet udføres efter 1. september og inden 31. december. Arbejdsgruppen orienteres, når vi kender datoen.

6) Status for det tidligere landbrugsareal

Til venstre: juni 2021, til højre: juli 2020

Botanikliste ved besigtigelse: Ager-stedmoder, vikke sp., ager-vikke, forglemmigej sp., valmue sp., gul kløver, lancet vejbred, rød syre, agerkål, almindelig hønsetarm, gul rejnfan, pilurt sp. (lille), almindelig brunelle, kamille sp., kornblomst sp., ranunkel sp., ærenpris sp., hyrdetaske, hejrenæb, almindelig hanekro og sandskæg.

ENS udlover dusør til den, der finder den første lyngplante på arealet. Det skal fotodokumenteres 📷.

Arbejdsgruppen har frie hænder til at høste frø fra nærliggende plantageområder og udså dem på det nye areal. Der planlægges ingen større slætdage.

7/ Kommende arbejdsopgaver og arbejdsdage

Se også skema sidst i referatet.

7.a Klippedage

Arbejdsgruppen holder vanen tro Store Klippedag i starten af september, men som noget nyt arrangeres også supplerende klippedage. Martin opretter events på naturreservatets hjemmeside, så interesserede ude fra også kan deltage. ENS sørger for at invitere de øvrige arbejdsgrupper og koordinerer arbejdsdagene, så de ikke er sammenfaldende. Det afklippede materiale fjernes om muligt fra mosefladen. Såfremt der er brug for ATV kan det koordineres, at ATV'en fra Sølsted Mose udlånes til gruppen. Kontakt ENS om dette, såfremt I finder det relevant.

Vær opmærksom på at optrække ørnebregnerne, vi så ved besigtigelsen. De er umiddelbart ud fra tårnet på en knold midt på mosefladen. Tjek forinden, om det er ørnebregne. Er I usikre, så tag billeder, men lad dem stå.

DATOER TIL KALENDEREN

Kommende arbejdsdage	
Dato	Særligt fokus
Torsdag 10. juni kl. 16-21	Hjælp til lodsejermøde se punkt 4
Lørdag 4. september kl. 13 - ca. 17	Store Klippedag – rydning på mosefladen Egon udsender invitation. Se 7.a
Søndag 10. oktober - tidspunkt afventer	Klippedag – rydning på mosefladen Martin udsender invitation. Se 7.a
Lørdag 8. januar - tidspunkt afventer	Klippedag – rydning på mosefladen Martin udsender invitation. Se 7.a
Søndag 27. februar - tidspunkt afventer	Klippedag – rydning på mosefladen Martin udsender invitation. Se 7.a

5/ Eventuelt

Egetræerne ved fugletårnet er vokset godt til og skærmer udsynet mod nord. De kan formentlig topkappes eller ringes, så de fortsat er til gavn, men udsynet bedres. ENS vender det med naturvejlederne, før det udføres.

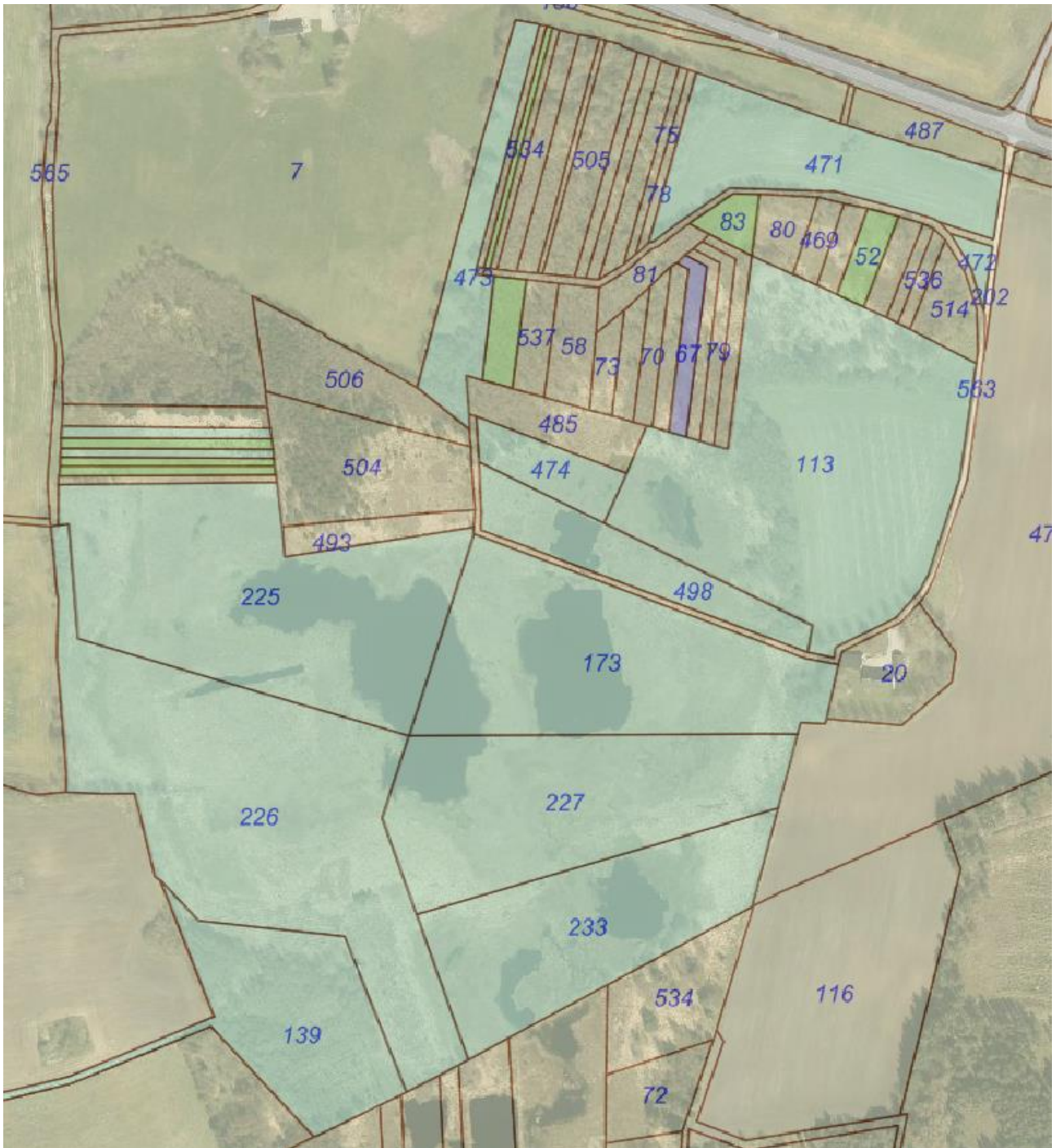
Tak for fornem bevertning i smukke omgivelser og ikke mindst i godt selskab.
Og tak til traneparret (og myg) for at sørge for rettidig afslutning på mødet.

De bedste hilsner Emilie

Arbejdsopgaver i Søgård Mose

	Ansvarlig i arbejdsgruppen + kommentarer	Er gjort i år	Gentages/ skal gøres
Faste opgaver:			
Ørnebregner slås Nye skud må gerne trækkes op løbende	Egon holder dem i ave forår/sommer	Løbende	X
Klargøring af hegn	ENS giver melding for 2022	X	
Beskæring omkring vejen ved p-pladsen	Viggo		X
Store Klippedag: Rydning af birk- og pilopvækst på mosén	Se punkt 7.a		X
Stien slås	Egon	Løbende	X
Tømning af skrald og dåser	Birgit og Egon	Løbende	X
Facebook-ansvarlig	Martin	X	X
Indtastning i DOF-basen	Alle	Løbende	X
Andre opgaver:			
Lyngslæt og udlægning af slæt		X	
Ophæng planche på insekthotel	Viggo	X	
Hjælp til lodsejerdag 10. juni		X	
Hjælp ifm. opkøbskampagne med Sebastian Klein	Se punkt 2		X
Egetræerne ved fugletårnet topkappes/ringes	Afventer		

Bilag punkt 2: Status for opkøb og samarbejde

Bilag punkt 3: Projektarealer

